

[Jørgen Jørgensen (Lejre).]

nye, men vi skal passe på, at skolen ikke stivner i altfor faste rammer. I alt, hvad der har med børns undervisning og opdragelse at gøre, er det vigtigt at være på vagt overfor det uniformerede, de altfor faste systemer, som kan ødelægge og dræbe den naturlige trang til oplevelse, der findes hos alle normale børn. Når et stort skolevæsen skal organiseres og samordnes, kan det undertiden være vanskeligt at undgå, at noget af den friskhed, som er så betydningsfuld for det enkelte barn, forsvinder; men der er et hensyn, som går forud for alle de hensyn, det iøvrigt kan være nødvendigt at tage, og det er hensynet til, hvad der gavner det enkelte barns menneskelige og personlige udvikling.

Skoledebatten går nu sin gang landet over, og opmærksomheden vil i de kommende måneder være vendt mod folketinget og dets behandling af disse lovforslag. Der er vel ikke på nuværende tidspunkt nogen helt klare linier at øjne i det, som diskuteres, men jeg vil dog mene, at der tegner sig visse samlende synspunkter i billedet. Der er vel heller ingen, der i dag kan sige noget sikkert om, hvilket resultat der vil komme af folketingets forhandlinger, men een ting står mig ganske klar: der bliver for hvert år, der går, færre og færre, der mener, at den bestående skoleordning med deling af børnene i 11 års alderen til eksamensskoler og eksamensfrie skoler kan opretholdes.

Spørgsmålet er derfor i og for sig ikke, om vi skal bevare det, vi har, men hvilket nyt der skal sættes i stedet for den delte skole, som vi kender den nu. Når jeg mener, der er grund til at overveje en ændring af skolens struktur, er det bl. a., fordi jeg føler mig aldeles overbevist om, at hvis vi fortsætter med den nuværende skoleordning, befordrer vi en udvikling i vort samfunds opbygning, som vil vise sig skadelig og uheldig for samfundets sunde trivsel fremover. Jeg kritiserer ikke undervisningen i vore eksamensskoler; jeg mener, at der i det store og hele udføres et dygtigt og ansvarsbevidst arbejde i disse skoler, og at de løser den opgave, de har fået tildelt i det danske skolevæsen, sådan som dette skolevæsen nu er bygget op. Men at selve opbygningen af vort skole-

væsen fører til, at eksamensskolen lægger et pres på undervisningen helt ned i den almindelige folkeskole, kan ikke bestrides. Det er forsåvidt hverken lærernes eller eksamensskolens fejl; ansvaret herfor hviler alene på den placering, som eksamensskolen har i det samlede skolevæsen.

Som begrundelse for at gennemføre den udelte skole både i by- og landsbyskolen vil jeg gerne fremføre, hvad jeg mener taler for at holde børnene sammen i skolen til det 14. år.

For landsbyskolens vedkommende står det ganske klart, at denne skole lider skade under den bestående ordning — og i landsbyskolen går dog stadig halvdelen af alle landets børn. Befolkningen på landet vil efterhånden kræve ligestilling med byerne med hensyn til adgang til eksamensskole, og det er kun et naturligt og rimeligt krav, som ikke kan afvises. Sker der ingen ændring i de nugældende forhold, vil resultatet blive, at landsbyskolen i stigende grad affolkes. Det bliver tungt for lærerne i landsbyskolen at arbejde med de børn, der bliver tilbage, når eksamensskolen i byerne og i stationsbyerne har taget de kvikkeste børn i klassen. Og børnene, der tages ud af skolen, rives ud af deres milieu, kommer ind til fremmede forhold og ledes ofte gennem deres skolegang bort fra de interesser i det praktiske liv, hvor deres livsgerning ellers naturligt ville være.

Løsningen for landsbyskolens vedkommende med hensyn til eksamenslæsning må formentlig blive den, at man ovenpå en 7-årig skole bygger en 3-årig realskole med flere linier som fællesskole for flere kommuner, og at børnene fra den almindelige folkeskole, når skolen skønner, de har evner og kundskaber dertil, kan gå ind i et 5-årigt gymnasium. Men altså med en samlet skole for alle børn til det 14. år.

Det spørgsmål, der derefter kan rejse sig, er, om det er muligt at arbejde med to forskellige skoleformer, en for købstæder og stationsbyer og en anden for landkommunerne.

I byskolen er forholdene naturligvis anderledes end i landsbyskolen; der virker delingen i en eksamensafdeling og en eksamensfri skole vel ikke så stærkt, hvor børnene dog ofte går i de samme skolebygninger. Men alligevel — vil det ikke til